

Binnen de vaste commissie voor Infrastructuur en Milieu hebben de fracties van de VVD, de PvdA, het CDA, de SP en de ChristenUnie de behoefte om enkele vragen en opmerkingen voor te leggen over het voorgestelde Besluit bodemenergiesystemen.

De voorzitter van de commissie,
J. F. Snijder-Hazelhoff

De adjunct-griffier van de commissie,
L. Tijdink

Algemeen

De leden van de VVD-fractie hebben met interesse kennisgenomen van het Besluit bodemenergiesystemen. De opwekking van bodemenergie zal tot 2020 mogelijk verdubbelen. Momenteel zijn er al 1200 open en 10 000 gesloten bodemenergiesystemen. Om een wildgroei hiervan en om ongewenste milieuproblemen te voorkomen, achten de leden van de VVD-fractie invoering van algemene regels voor deze systemen noodzakelijk. Deze leden hebben nog wel enkele vragen en opmerkingen bij het besluit, die verderop in dit verslag zijn verwerkt.

De leden van de fractie van de Partij van de Arbeid hebben met interesse kennisgenomen van het Besluit bodemenergiesystemen. Deze leden kunnen instemmen met het achterliggende doel van het besluit. Zij vragen de minister om een verdere toelichting op een aantal punten. Deze vragen zijn verderop in dit verslag verwerkt.

Met belangstelling hebben de leden van de CDA-fractie kennisgenomen van het Besluit bodemenergiesystemen. Deze leden onderschrijven de doelstelling van het besluit: «het stimuleren van toepassing van bodemenergiesystemen», en danken de minister voor het feit dat de regelgeving hieromtrent wordt aangepast. De leden van de CDA-fractie zien de opsomming van specifieke doelstellingen, zoals weergegeven in de inleiding van de toelichting onder de punten a t/m f, als verbeteringen ten opzichte van de huidige situatie. Wel vragen deze leden of de specifieke werking van sommige regels, gericht op diverse systemen en vastgelegd in verschillende wetten, de uitvoerbaarheid ten goede komt. Zij vragen of de hele gang van zaken niet in één keer kan worden vereenvoudigd. Dit om een teveel aan bureaucratie te voorkomen.

De leden van de SP-fractie staan positief tegenover het onder één noemer brengen van alle regelgeving en besluiten die betrekking hebben op de bodemenergiesystemen. Hoe meer duidelijkheid en vooral eenduidigheid van beleid en regels, hoe beter. Er resten nog enkele vragen en opmerkingen ten aanzien van het besluit. Deze zijn verderop in dit verslag verwerkt.

De leden van de ChristenUnie-fractie begrijpen dat het stimuleren van duurzame energie via WKO(warmte-koude-opslag)-systemen de aanleiding is voor het Besluit bodemenergiesystemen. In de motie-Boelhouwer c.s. (Kamerstuk 30 818, nr. 31 d.d. 20 maart 2008) die mede namens de ChristenUnie is ingediend, is daarbij gevraagd om vereenvoudiging van procedures. De leden van de ChristenUnie-fractie onderschrijven dat voor de toepassing van WKO voldaan moet worden aan de randvoorwaarde van een duurzaam gebruik van de bodem. Een onderdeel daarvan is volgens deze leden dat de drinkwatervoorziening niet in gevaar mag komen.

De leden van de ChristenUnie-fractie vinden het van belang dat WKO-systemen vaker worden toegepast, maar zijn er nog niet van overtuigd dat de voorliggende AMvB hier voldoende aan bijdraagt. Deze leden hebben vernomen dat de sector van mening is dat de AMvB onvoldoende stimulerend is en op enkele punten zelfs remmend, en dat de sector van mening is dat de AMvB zonder aanpassingen op deze punten zelfs onacceptabel is. De leden van de ChristenUnie-fractie vragen daarom op een aantal punten om een nadere toelichting. Deze vragen zijn verderop in dit verslag verwerkt.

Huidige regelgeving, knelpunten en oplossingen

De leden van de VVD-fractie lezen dat de minister zes knelpunten in het huidige beleid formuleert, die met het ontwerpbesluit worden opgelost. Het eerste hiervan is het ongelijke speelveld voor open en gesloten systemen. De leden van de VVD-fractie zijn voor vrije marktwerking. De regels mogen wat deze leden betreft dus niet aansturen op een bepaalde techniek. Een open speelveld is voor de leden van de VVD-fractie dan ook een veld waarin algemene regels gelden en ongewenste milieueffecten worden tegengegaan. Ook dient de regelgeving volgens deze leden transparant en samenhangend te zijn en mag ze bovendien niet tot onnodige procedures leiden. De leden van de VVD-fractie hebben echter zorgen uit de sector vernomen over deze laatste twee zaken, en pleidooien gehoord voor één algemene maatregel van bestuur (AMvB) Bodemenergie en korte vergunningprocedures. Deze leden vragen de minister of deze zorgen gegrond zijn en of de minister deze zorgen kan verklaren of wegnemen.

De leden van de PvdA-fractie vragen welke schade kleine gesloten systemen nu kunnen veroorzaken bij ondeskundig gebruik. Deze leden vragen tevens of de minister aan kan geven (in percentage) bij hoeveel van deze inrichtingen er in het verleden schade is ontstaan.

Reikwijdte van het besluit

De leden van de PvdA-fractie komen tot de conclusie dat op het gebied van geothermie veelal dezelfde problematiek speelt als op het gebied van bodemenergiesystemen. Deze leden vragen waarom met dit voorstel niet ook direct de ordening van aardwarmteprojecten wordt meegenomen. Zij vragen tevens wanneer de Kamer een voorstel op dit terrein kan verwachten.

Over het genoemde voorstel inzake de ordening van aardwarmte, hebben de leden van de PvdA-fractie nog een aantal aanvullende vragen:

- Wordt bij dat voorstel ook aandacht besteed aan de uitbreiding van het garantiefonds op een zodanige wijze dat projecten tot ca. € 35 miljoen een garantie kunnen krijgen en de premie verlaagd wordt van 7% naar 3,5%, zoals in onder andere Frankrijk het geval is? Zo nee, waarom niet?
- Wordt in dat voorstel ook overwogen om het plafond voor aardwarmte in het Unieke Kansen Programma op te hogen zodat ook grotere projecten in aanmerking komen? Zo nee, waarom niet?
- Wordt participatie door Energie Beheer Nederland in aardwarmteprojecten overwogen? Zo nee, waarom niet?

Structuur van het Besluit bodemenergiesystemen

De leden van de PvdA-fractie vragen waarom de minister ervoor heeft gekozen om het besluit in vier verschillende AMvB's te realiseren en niet één AMvB bodemenergie op te stellen. Deze leden vragen of desondanks wel gerealiseerd kan worden dat voor alle bodemenergiesystemen via een eenvoudig registratiesysteem een vergunning kan worden aangevraagd. En zo nee, waarom niet?

De leden van de CDA-fractie achten de titel «Besluit bodemenergiesystemen» enigszins misleidend: hij doet vermoeden dat alle regelgeving onder één nieuw besluit komt. Dat is echter geenszins het geval: de regelgeving blijft verspreid over diverse AMvB's. Deze leden stellen voor om in het vervolg te spreken over «wijziging vergunningstelsel bodemenergiesystemen».

De leden van de CDA-fractie lezen dat in de toelichting onder meer gesproken wordt over «doelmatig gebruik». Hierbij wordt -volgens deze leden op zich terecht- het gebruik gekoppeld aan de «eindige» hoeveelheid bodemenergie. De leden van de CDA-fractie merken op dat de eindigheid van de hoeveelheid bodemenergie hier slechts terloops wordt geïntroduceerd, terwijl het een heel belangrijk gegeven is. Deze leden vragen een toelichting op dit punt: hoe moeten zij de eindigheid van bodemenergie opvatten en hoe verhoudt dit gegeven zich tot stimulering van het aantal bodemenergiesystemen?

De leden van de ChristenUnie-fractie constateren dat afgezien is van direct werkende algemene regels of instructieregels voor gesloten bodemenergiesystemen in gbpv-inrichtingen¹ omdat aansluiting is gezocht bij de huidige systematiek van het Activiteitenbesluit en de Wabo. Genoemde leden begrijpen deze keuze, maar vragen of het wellicht wenselijk is ook voor andere doelen het Activiteitenbesluit en de Wabo op dit punt aan te passen. Deze leden vragen daarom om een nadere toelichting van de gevolgen voor de administratieve lasten, nu niet gekozen is voor algemene regels. Voorts vragen deze leden of deze situatie met de nieuwe Raamwet Omgevingsrecht zal worden verbeterd.

Bevoegd gezag voor algemene regels, vergunningen en maatwerkvoorschriften

De leden van de VVD-fractie begrijpen dat de uitvoering van de beleidsmatige voorkeuren bij de gemeenten en de provincies ligt. Zij krijgen de verantwoordelijkheid om de beleidsmatige keuzen te maken via de vergunningverlening voor bodemenergiesystemen. Ook hebben zij de verantwoordelijkheid voor het aanwijzen van interferentiegebieden. Voor gemeenten ontstaat hiermee volgens de leden van de VVD-fractie een grotendeels nieuwe taak rondom gesloten systemen. Deze leden vragen of de gemeenten wel de kunde hebben om deze afwegingen te maken. De leden van de VVD-fractie vragen verder welke criteria de minister de gemeenten hierbij meegeeft en hoe de minister ervoor zorgt dat de juiste belangenafweging wordt gemaakt als het gaat om beleidsmatige keuzen en interferentiegebieden. Deze leden vragen tevens hoe de minister ervoor zorgt dat gemeenten en provincies gezamenlijk tot een eenduidig beleid komen, zoals beoogd wordt met dit besluit. De leden van de VVD-fractie vragen ten slotte hoe de minister de uitwerking hiervan controleert.

De leden van de CDA-fractie zijn van mening dat het de stimuleringskracht van dit besluit ten goede zal komen als terminologie en aanpak in de diverse provincies in essentie gelijkloend is. Ook moet volgens deze leden volstrekt helder zijn dat de gemeente het bevoegd gezag is voor het aanwijzen van een interferentiegebied. De leden van de CDA-fractie vragen in hoeverre waterleidingsbedrijven en waterschappen een rol spelen, en of zij hun verantwoordelijkheid ten aanzien van water en bodemenergie op eenvoudige en transparante wijze kunnen vormgeven en waarmaken. Omdat er de afgelopen jaren al op diverse plaatsen visies en aanpakken voor bodemenergie zijn ontstaan, verzoeken de leden van de CDA-fractie om middels informatie en voorlichting het besluit eensluidend in Nederland te laten landen.

De leden van de SP-fractie lezen in de toelichting dat de waterschappen slechts een adviesrol hebben bij het behandelen van de vergunningaanvragen. Het ontbreekt gemeenten volgens deze leden nog al eens over capaciteit, kennis en expertise en/of gevoel van urgentie als het gaat om

¹ gbpv-inrichtingen: inrichtingen zoals bedoeld in richtlijn 96/61/EG inzake geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging (IPPC-richtlijn)

beoordelen van effecten op bodem- en watersystemen. De leden van de SP-fractie vragen of het denkbaar is dat het advies van de waterschappen een bindend advies wordt. Daarmee zou volgens deze leden meer recht worden gedaan aan de kennis en expertise die de waterschappen inbrengen.

De leden van de ChristenUnie-fractie constateren dat in de AMvB de bevoegdheid voor open en gesloten WKO-systemen verdeeld wordt over provincies en gemeenten. Beide kunnen beleidsregels formuleren, interferentiegebieden aanwijzen en vergunningen verlenen. Genoemde leden vragen waarom er niet voor is gekozen om de vergunningverlening bij één bestuurslaag te leggen.

Inhoudelijke voorschriften

Invulling van de randvoorwaarde «belang van de bescherming van de bodem»

De leden van de CDA-fractie lezen dat onder aspecten van bodembescherming wordt genoemd het «risico van lekkage van verontreinigende stoffen». Wat deze leden betreft, worden verontreinigende stoffen in bodemenergiesystemen volledig verboden, dan wel in vijf tot tien jaar uitgefaseerd. Zij vragen of de minister dit onderschrijft. Overigens lezen de leden van de CDA-fractie verderop onder «Verontreiniging», dat het verboden is om in een gesloten bodemenergiesysteem bodembedreigende stoffen te gebruiken. Deze leden vragen waarom het besluit hier nog op in moet gaan, als dit al verboden is.

De temperatuur van het geïnjecteerde water

De leden van de CDA-fractie begrijpen dat voor de glastuinbouw de efficiëntie van bodemenergiesystemen aanmerkelijk toeneemt als de toegestane temperatuur van het retourwater van 25 naar 30 graden Celsius gaat. Deze leden dringen er bij de minister op aan voort te maken met de onderzoeken op dit terrein en aanvullende technologische mogelijkheden van koeling voor retourstroming te verkennen.

De energiebalans

De leden van de ChristenUnie-fractie begrijpen dat opwarming en afkoeling van de bodem moet worden voorkomen. Hiertoe zijn regels geformuleerd voor de energiebalans van systemen. De energiebalans moet eens per drie jaar gehaald worden. Genoemde leden vragen of dit niet te snel zal leiden tot geforceerde koeling of verwarming om de energiebalans sluitend te maken. Zij vragen dit omdat op dit moment in de meeste provincies een ruimere periode van vijf jaar is gekozen en in sommige provincies ook een beperkt koudeoverschot bij grotere systemen wordt toegestaan. Genoemde leden vragen een reactie op het voorstel om in de opstartperiode van twee jaar een ruimer voorschrift voor de energiebalans te laten gelden en de standaardtermijn te verlengen tot vijf jaar. Deze leden constateren dat op blz. 45 van de toelichting wordt gesteld dat de strenge eisen voor de energiebalans nog onderwerp zijn van lopend onderzoek. Deze leden vragen wanneer dit onderzoek wordt afgerond.

Interferentie

De leden van de CDA-fractie zien nut en noodzaak van interferentiegebieden. Deze leden uiten echter de zorg dat, als voor elke installatie in zo'n gebied toestemming is vereist, een interferentiegebied ook blokkerend

kan werken. Een aanvraag kan blijven liggen, omdat het principe van «wie het eerst komt, het eerst pompt», niet meer geldig is in een interferentiegebied. Het geeft het bevoegd gezag volgens deze leden een argument in handen om niet direct tot vergunningverlening over te gaan. De leden van de CDA-fractie vragen de minister of zij deze zorg kan wegnemen en kan aangeven hoe het interferentiegebied bodemenergiesystemen stimuleert.

De leden van de ChristenUnie-fractie constateren dat het gebruik van de ondergrond toeneemt. WKO-systemen zijn hier een voorbeeld van. Deze leden vragen in hoeverre er verdere wijzigingen nodig zijn van bijvoorbeeld de Wet ruimtelijke ordening om tegemoet te komen aan de wens van een goede ruimtelijke ordening van de ondergrond (de derde dimensie) en of met mogelijke toekomstige ontwikkelingen in wet- en regelgeving op dit punt in dit besluit rekening is gehouden.

Beleidsmatige voorkeuren

De leden van de VVD-fractie begrijpen dat onder de oude regelgeving het principe geldt: «Wie het eerst komt, wie het eerst pompt». Het gevaar hiervan is volgens deze leden dat innovatie stagneert en efficiëntere of grotere projecten geen ruimte krijgen. Daarom introduceert de minister de mogelijkheid tot beleidsmatige voorkeuren. De leden van de VVD-fractie vragen de minister om een nadere toelichting hierop. Hoe zien deze beleidsmatige keuzen er concreet uit? Welke criteria hanteert de minister? En hoe garandeert de minister hierbij het tevens beoogde open speelveld?

De leden van de PvdA-fractie vragen of het gebruik van bepaalde technieken er eerder voor zorgt dat een gebied «op slot» wordt gezet dan het gebruik van andere technieken. Deze leden vragen of het, zeker in interferentiegebieden, niet raadzaam is om technieken die gebieden niet of in mindere mate «op slot» zetten en grotere installaties voorrang te geven, zodat het potentieel van bodemenergie optimaal kan worden benut. Zij vragen verder of de minister hier mogelijkheden voor ziet, bijvoorbeeld door voorkeuren vast te leggen in beleidsregels voor een omgeving of watervergunning. Tevens vragen zij op welke andere voorkeuren gestuurd zou kunnen worden door gemeenten of provincies.

De procedure omtrent de vaststelling van interferentiegebieden blijft voor de leden van de SP-fractie nog enigszins vaag. Zowel de provincie als gemeenten kunnen interferentiegebieden vaststellen. Daarbij wordt, zo begrijpen de leden van de SP-fractie, vooral gekeken naar onderlinge verdringing tussen de systemen. Met name worden volgens deze leden in de toelichting de kleine systemen genoemd die grotere systemen in de weg kunnen zitten. De leden van de SP-fractie vragen of de minister kan aangeven langs welke lijn de voorrang voor systemen wordt vastgesteld. Deze leden vragen welke belangen en welk soort ondernemingen/particulieren de voorkeur krijgen boven anderen.

Meldingsplicht

De leden van de PvdA-fractie vragen of de aanname klopt, dat een meldingsplicht voor gesloten bodemenergiesystemen afdoende zou zijn, omdat gemelde bodemenergiesystemen in interferentiegebieden bescherming genieten.

Structuurvisie/masterplan

De leden van de PvdA-fractie vragen of, in navolging van de provincie Drenthe, overwogen wordt om een ondergrondse structuurvisie per provincie te laten opstellen. Deze leden vragen of de minister hier de voordelen van inziet. En zo nee, waarom niet?

De leden van de CDA-fractie denken dat het opstellen van masterplannen een goede wijze van regievoering is. Deze leden vragen of zij erop kunnen vertrouwen dat dit een gezamenlijke activiteit zal zijn van bevoegd gezag en bedrijfsleven.

De leden van de SP-fractie vragen om nadere duiding inzake de bescherming van de zeven belangen zoals omschreven in paragraaf 7.1 van de toelichting. Deze leden vragen op welke wijze die belangen per interferentiegebied in kaart worden gebracht. Zij vragen verder of dit onderdeel uitmaakt van de structuurvisie ondergrond die in de maak is. De leden van de SP-fractie lijkt het voor de hand te liggen dat de interferentiegebieden voor bodemenergiesystemen ook onderdeel worden van die structuurvisie. Deze leden vragen of dat ook de bedoeling is van de minister.

De leden van de ChristenUnie-fractie begrijpen dat voor interferentiegebieden een masterplan zal worden opgesteld. Genoemde leden vragen hoe de onderlinge samenwerking tussen gemeenten en provincies op dit punt geregeld is in de AMvB. Ook vragen zij wat er gebeurt in de situatie van een vergunningaanvraag in interferentiegebieden waar nog geen masterplan is. Hoe kan in zo'n situatie vertraging worden voorkomen?

Drinkwater

De leden van de VVD-fractie hebben vernomen dat er in de drinkwatersector zorgen bestaan over de kwaliteit van het drinkwater als gevolg van de bodemenergiesystemen en hebben pleidooien gehoord voor een verbod van WKO in grondwaterbeschermingsgebieden. Tevens hebben deze leden pleidooien gehoord voor een vergunningverlening via provincies, een opname van WKO-systemen in de basisregistratie ondergrond en een totstandkoming van openbare protocollen en rapportages in de AMvB. De leden van de VVD-fractie vragen de minister of zij de zorgen van de drinkwatersector over de kwaliteit van het drinkwater deelt en of zij zich kan vinden in de genoemde pleidooien voorgestelde maatregelen.

De leden van de PvdA-fractie begrijpen dat bodemenergiesystemen kunnen interfereren met onder andere grondwaterwinning. Daarom zou er volgens deze leden besloten kunnen worden om in grondwaterwinningsgebieden geen bodemenergiesystemen toe te staan. Zij vragen de minister om een inschatting te geven van de hoeveelheid energie die daardoor niet gewonnen zou kunnen worden.

De leden van de PvdA-fractie vinden een goede afstemming over de ondergrond erg belangrijk. Deze leden vragen waarom er niet voor gekozen is om de vergunningverlening van alle systemen bij de provincie te leggen. Zij vragen of de minister het met hen eens is dat de provincies uitstekend in staat zijn om de regionale regierol te vervullen en te zorgen dat systemen niet met elkaar gaan interfereren. En zo ja, waarom, of zo nee, waarom niet?

De leden van de CDA-fractie lezen dat in de toelichting wordt gesproken over de bescherming van drinkwatergebieden. De tekst zegt hierover: «In dergelijke gebieden wordt voor de installatie van bodemenergiesystemen

een terughoudend beleid gevoerd». Het woord «terughoudend» vinden deze leden onduidelijk. Zij vragen of de wet straks wel of niet bodemenergiesystemen in drinkwatergebieden toestaat en zo ja, welk gezag bevoegd is dit te bepalen.

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen een reactie op zorgen van de drinkwatersector dat de risico's voor milieu en grondwater met de gestelde milieuhygiënische randvoorwaarden maar ten dele kunnen worden voorkomen. De AMvB legt immers geen beperkingen op voor toepassing van WKO in grondwaterbeschermingsgebieden en gaat ervan uit dat provincies een verbod instellen. Genoemde leden vragen waarom er niet is gekozen voor een landelijk verbod in deze gebieden dan wel scherpere randvoorwaarden waarbij alleen bij uitzondering kan worden afgeweken en de expertise en het standpunt van het betrokken drinkwaterbedrijf een doorslaggevende rol speelt (nee, tenzij).

Procedurele aspecten

Vergunning

De leden van de PvdA-fractie vragen tevens onder welke voorwaarden het bevoegd gezag kan besluiten om een lange (uniforme openbare) vergunningsprocedure in te zetten. Deze leden vragen of de aanneming klopt dat verschillende provincies overwegen dit te doen, en zo ja, wat daarvoor de achterliggende reden is.

De leden van de CDA-fractie waarderen de verkorte vergunningsperiode. Deze leden vragen of met dit besluit de mogelijkheid voor provincies is uitgesloten om af te wijken van deze periode.

De leden van de ChristenUnie-fractie onderschrijven het voorstel om te komen tot kortere procedures voor de vergunningverlening. Zij constateren echter dat provincies onder voorwaarden kunnen overgaan tot een lange procedure. De leden van de ChristenUnie-fractie hebben begrepen dat de provincie Zuid-Holland hiervoor grote gebieden heeft aangewezen. Deze leden vragen of dit past binnen dit ontwerpbesluit waarbij in eerste instantie de gemeente bevoegd gezag is en de provincie slechts bij uitzondering. Deze leden vragen verder hoe kan worden gegarandeerd dat zoveel als mogelijk de korte vergunningprocedure wordt toegepast. Hoe wordt bijvoorbeeld de argumentatie van de provincie, om te kiezen voor een lange vergunningprocedure, objectief beoordeeld? Kan hiertegen bezwaar worden aangetekend? Ook vragen deze leden of de keuzes van de provincie Zuid-Holland in het «Toetsingskader vergunningverlening bodemenergie» ten aanzien van ambitiegebieden, passen binnen de criteria van het ontwerpbesluit. Deze leden vragen of dit mogelijk het gevolg is van onbedoelde interpretaties van het besluit.

Registratie

De leden van de ChristenUnie-fractie begrijpen dat provincies voor open systemen wettelijk verplicht zijn om een openbaar register bij te houden. Genoemde leden vragen waarom een dergelijke plicht niet ook wordt voorgesteld voor gesloten systemen. Deze leden geven daarbij in overweging dat dit een praktisch instrument is om interferentie te voorkomen, wat één van de hoofddoelstellingen is van de AMvB en dat dit zowel door de ondergronds-energieopslagsector als de drinkwatersector wordt bepleit. In de toelichting wordt gesteld dat er nog geen wettelijke grondslag is voor een dergelijke registratieplicht. Volgens genoemde leden zou een dergelijke grondslag echter eenvoudig kunnen worden gerealiseerd.

De leden van de PvdA-fractie en van de ChristenUnie-fractie vragen waarop de minister de bewering baseert dat de kosten en inspanningen die gemoeid zouden zijn met de invoering van een registratie van gesloten systemen in geen verhouding staan tot de voordelen daarvan. Deze leden vragen tevens om welke kosten het hierbij gaat volgens de minister.

De leden van de PvdA-fractie en van de ChristenUnie-fractie zijn van mening dat aansluiting kan worden gezocht bij bestaande of in ontwikkeling zijnde registers, zoals de basisregistratie ondergrond. Deze leden vragen waarom daar niet voor gekozen is. Genoemde leden vragen waarom dit nog niet is onderzocht en waarom dit niet meteen kan worden meegenomen bij het opzetten van deze basisregistratie, zodat kosten worden bespaard. In deze registratie zouden dan ook de open systemen kunnen worden opgenomen zodat er één landelijk register is voor bodemenergiesystemen. De leden van de PvdA-fractie vragen in aanvulling hierop of de minister kan aangeven welke extra administratieve lasten er zouden ontstaan als wordt besloten om alle systemen in de basisregistratie op te nemen.

EG-richtlijn hernieuwbare energiebronnen

De leden van de VVD-fractie begrijpen dat de EG-richtlijn de regelgeving over bodemenergiesystemen niet specifiek voorschrijft. Deze leden vragen in hoeverre we hier dus te maken met een Nederlandse kop op Europese richtlijnen. Zij vragen tevens hoe deze regelgeving zich verhoudt met de regelgeving in de ons omringende landen en wat dit betekent voor de concurrentiepositie en de investeringsambitie op het gebied van bodemenergiesystemen in Nederland.

Uitvoering, handhaving en evaluatie

Handhaving

De leden van de SP-fractie begrijpen dat de minister uitgaat van grote zelfregulering van installateurs van de systemen. Een papieren controle lijkt te volstaan. De leden van de SP-fractie vinden dit te mager. Juist daar waar het niet zichtbaar is, onder de grond, is fysieke controle volgens deze leden belangrijk. Zij zijn van mening dat de samenstelling van de ondergrond zeer kwetsbaar is en dat schade daar veelal onomkeerbaar is. De leden van de SP-fractie vragen de minister om aan te geven hoe het toezicht en de handhaving in het veld precies vorm krijgen, en daarbij ook aan te geven hoeveel inspecteurs er landelijk voor ingezet worden.

De leden van de SP-fractie vragen welke procedure moet worden gevolgd indien installateurs zich niet aan de voorschriften houden. Deze leden vragen op welk moment erkenningen/certificaten ingetrokken worden en hoe voorkomen wordt dat dergelijke installateurs ooit nog als installateur aan de slag kunnen.

De leden van de ChristenUnie-fractie achten voor een duurzame toepassing van bodemenergiesystemen een goede handhaving noodzakelijk. Genoemde leden constateren dat in de paragraaf uitvoering, handhaving en evaluatie van de toelichting veel opmerkingen worden gemaakt over de opbouw van het besluit en de uitvoering, maar weinig over de handhaving. Deze leden vragen wat het besluit betekent in vergelijking tot de huidige handhavingspraktijk, waar de sector constateert dat er bij enkele provincies reeds een tekort is aan handhavingscapaciteit. Ook vragen deze leden waarom er in de AMvB geen bepalingen zijn opgenomen voor de handhaving door gemeenten.

De verwachting is dat WKO een grote vlucht zal nemen en dat grote aantallen systemen worden ontwikkeld. Dat vraagt volgens genoemde leden om een goede monitoring van de effecten van WKO-systemen op bodem en grondwater. Toezicht en handhaving zijn van belang om de regelgeving te borgen. Genoemde leden geven daarom in overweging hiervoor openbare protocollen en rapportages te ontwikkelen en hiervoor zonedig regels op te nemen in de AMvB.

Evaluatie

De leden van de PvdA-fractie vragen of de minister het met hen eens is dat de AMvB binnen afzienbare tijd geëvalueerd moet worden. Deze leden stellen voor om hiervoor een termijn van drie jaar op te nemen in de AMvB en vragen of de minister hiermee kan instemmen. En zo nee, waarom niet, of zo ja, waarom?

Daar het besluit het verwijderen van marktbelemmeringen beoogt, kijken de leden van de CDA-fractie met enige zorg naar de veelheid van AMvB's waaronder de vergunningen voor verschillende systemen geregeld blijven. Deze leden zijn van mening dat voorlichting en kennisoverdracht belangrijke punten van aandacht zijn. Wat hen betreft is de wijze waarop het bevoegd gezag en de markt met het besluit omgaan ook een punt dat in de evaluatie moet worden meegenomen.

De leden van de ChristenUnie-fractie constateren dat het besluit blijkens de toelichting op meerdere punten zal worden geëvalueerd. Gezien het belang en de snelle ontwikkelingen, geven deze leden in overweging de evaluatie in de AMvB zelf op te nemen, inclusief een bepaling wanneer deze evaluatie uiterlijk plaats zal vinden.

Bedrijfseffecten

Op zich steunen de leden van de PvdA-fractie het creëren van een gelijk speelveld en het beschermen van de bodem door voor alle bodemenergiesystemen een vergunningplicht in te stellen. De vraag is volgens deze leden wel of hiermee niet een extra drempel wordt opgeworpen voor dergelijke installaties. Zij vragen de minister om aan te geven of, en zo ja, op welke manier, de administratieve lasten die voortkomen uit dit besluit zo laag mogelijk worden gehouden. De leden van de PvdA-fractie begrijpen dat voor de kleine systemen, die nu vergunningsplichtig worden, in ruil daarvoor slechts een lichte effectenstudie hoeft te worden gedaan. Deze leden vragen waarom die eis niet is vastgelegd in de AMvB zodat provincies daar ook toe overgaan.

De leden van de ChristenUnie-fractie herinneren zich dat in de motie-Boelhouwer c.s. is ingegaan op de knelpunten in de vergunningverlening voor kleinere, open systemen (tot 100 000 m³/jaar). Deze leden constateren dat het voorgestelde besluit er toe leidt dat voor kleine systemen die voorheen waren vrijgesteld, in diverse provincies een vergunning vereist zal worden. De leden van de ChristenUnie-fractie begrijpen dit voor zover dit wordt gedaan met het oog op het creëren van een gelijk speelveld voor open en gesloten bodemenergiesystemen, bijvoorbeeld vanuit het oogpunt van interferentie, efficiënte benutting van de geleverde warmte of koude en de risico's van bodembeschadiging bij een ondeskundige uitvoering. Genoemde leden vragen echter waarom er niet voor gekozen is om een beperkte set regels voor kleine open systemen in de AMvB te verankeren, zodat er daadwerkelijk sprake is van minder kosten en doorlooptijd voor een vergunningaanvraag en niet in elke provincie het wiel opnieuw hoeft te worden uitgevonden. Ook geven deze leden in overweging een dergelijke landelijk vastgestelde lichte effectenstudie te

laten gelden voor meer systemen, door de grens van 10 m³/uur te verhogen zodat de netto lastenverzwaring voor de kleinste open systemen gecompenseerd wordt door lastenverlichting bij een bredere categorie open systemen, mits dit niet ten koste gaat van de randvoorwaarde van duurzaam gebruik van de bodem.

De leden van de ChristenUnie-fractie herinneren zich dat de motie-Boelhouwer c.s. ook inging op de hoge legeskosten. In sommige provincies zijn deze inmiddels afgeschaft. Genoemde leden vragen wat het overleg hierover met andere provincies heeft opgeleverd.